

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

SCHONE LUCHT AKKOORD

1. Wat is de aanleiding?

In het Regeerakkoord heeft het kabinet afgesproken dat er een Nationaal Actieplan Luchtkwaliteit komt, gericht op een permanente verbetering van de luchtkwaliteit als de opvolger van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), dat per inwerkingtreding van de Omgevingswet komt te vervallen. Het Schone Lucht Akkoord geeft invulling aan deze afspraak. De gezondheidsraad heeft in 2018 geadviseerd over effectief luchtbeleid, gevolgd door een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) luchtkwaliteit in 2019. In juli 2019 zijn de resultaten van het IBO luchtkwaliteit en de hoofdlijnen van het Schone Lucht Akkoord naar de Tweede Kamer gestuurd. In de hoofdlijnenbrief is de ambitie van het Schone Lucht Akkoord uiteengezet, namelijk om in 2030 in alle sectoren een dalende trend van emissies naar de lucht in te zetten om minimaal 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen te realiseren ten opzichte van 2016 waarmee wordt toegewerkt naar de WHO-advieswaarden in 2030. Het Schone Lucht Akkoord is op 13 januari 2020 ondertekend door het Rijk en de deelnemende gemeenten en provincies.

2. Wie zijn betrokken?

Het Schone Lucht Akkoord is een bestuursakkoord tussen de Rijksoverheid, gemeenten en provincies. Deelname aan het akkoord is vrijwillig. Omdat luchtkwaliteit zich niet beperkt tot grenzen, is een goede samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen cruciaal. Bij de uitwerking hiervan wordt zo veel mogelijk aangesloten bij bestaande overleggen met bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, belangenorganisaties en inwoners. De Rijksoverheid zet zich daarnaast in internationaal verband in om luchtverontreiniging door buitenlandse emissies sterk te verminderen.

3. Wat is het probleem?

Schone lucht is van levensbelang, voor iedereen. Luchtverontreiniging behoort tot de belangrijkste risicofactoren voor de gezondheid, in dezelfde orde van grootte als overgewicht. Ongeveer 3.5% van de ziektelast in Nederland valt te wijten aan de luchtkwaliteit. Gemiddeld leven Nederlanders door luchtverontreiniging negen maanden korter en overlijden jaarlijks circa 11.000 mensen vroegtijdig als gevolg van blootstelling aan luchtverontreiniging.

4. Wat is het doel?

Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om in alle sectoren een dalende trend van emissies naar de lucht in te zetten en om in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen te realiseren ten opzichte van 2016. Het Schone Lucht Akkoord streeft zodoende naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit in Nederland en gezondheidswinst voor iedereen. Daarbij wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor luchtkwaliteit in 2030 voor fijn stof en stikstofdioxide. Dat zorgt voor minder ziekte, minder sterfte en een betere kwaliteit van leven.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De overheid draagt zorg voor het verbeteren van de volksgezondheid, zoals is vastgelegd in de Grondwet. Luchtvervuiling veroorzaakt een aanzienlijke ziektelast. De gezondheidsraad heeft daarbij aangegeven dat ook onder de huidige wettelijke grenswaarden en onder de advieswaarden van de WHO nog aanzienlijke gezondheidseffecten resteren. Het eerder en verder verlagen van de luchtvervuiling in Nederland zorgt daarmee voor aanzienlijke gezondheidswinst. De gezondheidseffecten worden veroorzaakt door emissies uit het buitenland en door verschillende binnenlandse bronnen; het wegverkeer, mobiele werktuigen, de industrie, houtstook, de landbouw, binnenvaart, scheepvaart en luchtvaart.

Met Europees bronbeleid en klimaatbeleid nemen de emissies af, maar de komende decennia resteert nog een aanzienlijke gezondheidsimpact. Met effectief beleid is hier nog veel gezondheidswinst te behalen.

6. Wat is het beste instrument?

Het Schone Lucht Akkoord is een bestuurlijk akkoord. Gemeenten, provincies en het rijk zijn in de uitvoering van dit beleid van elkaar afhankelijk. Daarom wordt in het SLA gewerkt aan een gezamenlijke aanpak. Dit houdt in dat er tussen Rijksoverheid, gemeenten en provincies afspraken zijn gemaakt over de verschillende maatregelen die per binnenlandse bron genomen kunnen worden. Deze maatregelen zijn nodig om een gezondheidswinst van 50% te behalen in 2030 ten opzichte van het jaar 2016. In het Schone Lucht Akkoord wordt per bron gekeken naar het beste instrument. Daarnaast starten we in het Schone Lucht Akkoord met enkele pilots, waarin we samen met decentrale overheden experimenteren met vernieuwende en vergaande maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Het Schone Lucht Akkoord richt zich op maatregelen die genomen worden door het Rijk, gemeenten en provincies. Dit vraagt om extra inspanningen van deze deelnemende partijen.

De maatregelen zorgen voor minder gezondheidsklachten bij burgers. Het Schone Lucht Akkoord moet er toe leiden dat in 2030 gemiddeld ruim vier maanden gezondheidswinst is gerealiseerd en dat er jaarlijks 4.000 tot 5.000 minder sterfgevallen als gevolg van blootstelling aan luchtvervuiling zijn. Ook zorgt het voor minder gezondheidsklachten, ziektekosten en werkverzuim.

Daarnaast leveren veel maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord winst op voor andere milieueffecten, zoals het klimaat en minder stikstofdepositie op natuurgebieden en voor de leefbaarheid van steden.